

Svet Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu je na podlagi pete alineje enajstega odstavka 51.h člena Zakona o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 109/12, 85/14, 75/16, 61/17 – ZUPŠ, 65/17, 175/20 – ZIUOPDVE, 57/21 – odl. US, 54/22 – ZUPŠ-1, 100/22 – ZSZUN in 102/23) na 201. seji dne 20. 5. 2024 sprejel akt

MINIMALNI STANDARDI
za izvolitev v nazive visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev na visokošolskih zavodih

I. NAMEN

1. člen
(namen)

S tem aktom svet Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu določa minimalne standarde oziroma pogoje za izvolitev v nazive visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev na visokošolskih zavodih. Namen Minimalnih standardov za izvolitev v nazive visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev na visokošolskih zavodih (v nadaljevanju: Minimalni standardi za izvolitev v nazive) je zagotoviti raziskovalne, pedagoške, strokovne, športne in umetniške standarde, ki bodo prispevali h kakovosti visokega šolstva v Republiki Sloveniji. Akt upošteva načela odprte znanosti (Uredba o izvajanju znanstvenoraziskovalnega dela v skladu z načeli odprte znanosti) in je skladen z določili Zakona o delovnih razmerjih (ZDR-1).

Akt je sestavljen iz dveh delov, minimalnih postopkovnih standardov in minimalnih količinskih standardov.

2. člen
(zakonski pogoji)

Trajanje naziva, razmerje med pedagoškimi in raziskovalnimi nazivi, področja za izvolitev naziva, odvzem naziva ter drugi pogoji za izvolitev so urejeni od 52. do 59. člena Zakona o visokem šolstvu.

3. člen
(oblikovanje in vsebina meril visokošolskih zavodov)

Minimalne standarde za izvolitev v nazive morajo upoštevati vsi visokošolski zavodi v Republiki Sloveniji.

Visokošolski zavodi na podlagi Minimalnih standardov za izvolitev v nazive in v skladu s 57. členom Zakona o visokem šolstvu oblikujejo lastna merila za izvolitev v nazive visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev (v nadaljevanju: merila visokošolskega zavoda za izvolitev v nazive).

Merila visokošolskega zavoda za izvolitev v nazive vsebujejo:

- opis postopka izvolitve v nazive;
- količinske standarde za izvolitev v nazive, ki morajo biti glede potrebnih vstopnih pogojev enaki ali zahtevnejši od minimalnih standardov za izvolitev v nazive; kot zahtevnejše pogoje se lahko določi: strožje zahteve glede objav znanstvenih člankov za izvolitev v posamezni naziv, določitev objave monografije kot obveznega pogoja za izvolitev (npr. v humanistiki) in strožje zahteve za druge znanstvene, pedagoške in strokovne dosežke, ki so določeni v 7.–12. členu Minimalnih standardov za izvolitev v nazive;
- kriterije za presojo kakovosti del kandidata v skladu s 5. členom Minimalnih standardov za izvolitev v nazive.

V merilih visokošolskega zavoda za izvolitev v nazive se podrobneje opredelijo značilnosti za posamezna področja izvolitev (naravoslovje in matematika, tehnika, medicina, biotehnika, družboslovje, humanistika in umetnost oz. ožja področja). V merilih visokošolskega zavoda za izvolitev v nazive se podrobneje opredelijo tudi drugi pedagoški in strokovni dosežki, ki so določeni v 7.–12. členu.

V merilih visokošolskega zavoda za izvolitev v nazive se urejujejo tudi delo po načelih odprte znanosti (odprti dostop do rezultatov raziskav, zgodnja in odprta izmenjava rezultatov raziskav), sodelovanje v postopkih kvalitativnega ocenjevanja raziskovalnega dela in v odprtih recenzijskih postopkih, vključevanje občanov, civilne družbe in končnih uporabnikov v raziskovanja, komunikacija znanosti, znanje tujega jezika, bivanje v tujini, mednarodna odmevnost, presoja in izkazovanje umetniške usposobljenosti, ponovna izvolitev v nazive, predčasna izvolitev ter ugotavljanje enakovrednosti v tujini pridobljenih nazivov.

II. MINIMALNI POSTOPKOVNI STANDARDI ZA IZVOLITEV V NAZIVE

4. člen

(postopek izvolitve v visokošolske nazive)

Postopek izvolitve v visokošolske nazive je sestavljen iz dveh delov, in sicer:

- preverjanja izpolnjevanja potrebnega pogoja za izvolitev v nazive, torej minimalnih količinskih standardov za izvolitev v nazive in meril visokošolskega zavoda za izvolitev v nazive, pri čemer izpolnjevanje tega pogoja še ne ustvarja pravice do izvolitve v nazive;
- presoje kakovosti del kandidata za izvolitev v nazive v skladu s 5. členom Minimalnih standardov za izvolitev v nazive in merili visokošolskih zavodov za izvolitev v nazive; ta del vključuje temeljito oceno del kandidata za izvolitev v nazive.

Organi visokošolskih zavodov odločajo o kandidatovem izpolnjevanju pogojev iz 1. odstavka tega člena in v ga v primeru izpolnjevanja le-teh izvolijo v zaprosen naziv.

Podrobnosti postopka so natančneje opredeljene v merilih visokošolskega zavoda za izvolitev v nazive. Pri oblikovanju teh meril lahko visokošolski zavodi smiselno upoštevajo dobre mednarodne ali domače prakse ter rešitve, ki izhajajo iz prejšnjih Minimalnih standardov za izvolitev v nazive.

5. člen
(presoja kakovosti del kandidata za izvolitev v nazive)

Presoja kakovosti del kandidata za izvolitev v nazive mora temeljiti na kvalitativni oceni, ki vključuje odmevnost kandidatovih del, njihovo področno primernost in družbeno-ekonomsko relevantnost.

Presoja vsebinskih dosežkov znanstvenoraziskovalnega dela in kompetenc kandidata za izvolitev v nazive temelji na objavljenih rezultatih njegovih raziskav, poleg tega pa tudi na ključnih elementih njegovih znanstvenoraziskovalnih rezultatov (npr. na podatkih o mestu objave, citiranosti rezultatov raziskav, javnih recenzijah znanstvenih del, uporabi raziskovalnih podatkov in drugih rezultatov raziskav) ter drugih bilbliometričnih in altmetričnih podatkih.

Presoja pedagoških rezultatov in kompetenc kandidata za izvolitev v nazive temelji na dosežkih na tem področju (npr. na podatkih o načrtovanju, izvajanju, vrednotenju in razvoju študijskih programov, sodelovanju pri razvoju izobraževalnih standardov, mentorstvu ter pripravi in izmenjavi učnega gradiva).

III. MINIMALNI KOLIČINSKI STANDARDI ZA IZVOLITEV V NAZIVE

6. člen
(nazivi)

Minimalni količinski standardi za izvolitev v nazive veljajo za izvolitev v nazive rednega profesorja in znanstvenega svetnika, izrednega profesorja in višjega znanstvenega sodelavca, docenta in znanstvenega sodelavca. Za druge nazive visokošolski zavod samostojno oblikuje merila za izvolitev v naziv.

7. člen
(redni profesor in znanstveni svetnik)

Potrebni pogoji za izvolitev v naziva rednega profesorja in znanstvenega svetnika so:

1. Najmanj 10 objavljenih člankov (od tega najmanj 5 od zadnje izvolitve v nižji naziv), pri katerih je kandidat za izvolitev v naziv prvi ali vodilni avtor; od tega mora biti najmanj 6 člankov objavljenih v revijah, indeksiranih v podatkovnih bazah SSCI, SCI, AHCI ali Scopus (za področje družboslovja in humanistike). Največ 2 članka sta lahko kratka znanstvena prispevka.
2. Najmanj 1 članek mora biti objavljen v revijah, indeksiranih v podatkovnih bazah SSCI, SCI z IF ali Scopus s SNIP (za področje družboslovja in humanistike) v zgornji polovici revij s področij po razvrstitvi podatkovnih baz WoS ali Scopus. Na posameznih področjih in disciplinah se kot objava v zgornji polovici revij s področij po razvrstitvi

WoS ali Scopus lahko upošteva tudi uvrstitev znotraj posamezne discipline, pri čemer se uvrstitev preračuna znotraj seznama znanstvenih revij, ki so uvrščene v to disciplino. Če se ista revija pojavlja na več področjih, se upošteva višja uvrstitev.

Kandidat lahko največ dva članka iz prve točke prvega odstavka tega člena nadomesti z znanstveno monografijo s področja humanistike in družboslovja, pri čemer avtorstvo monografije nadomešča 2 znanstvena članka.

Kandidat lahko največ 4 članke iz prve točke prvega odstavka tega člena, ki pa ne nadomeščajo obveznih člankov, objavljenih v revijah, indeksiranih v podatkovnih bazah SSCI, SCI, AHCI ali Scopus, nadomesti z naslednjimi dosežki:

1. Drugi znanstveni dosežki:

- a) Članki, objavljeni v revijah ali na založniških platformah, uvrščeni na seznam revij ali bibliografskih baz, ki ga pripravi visokošolski zavod in potrdi senat visokošolskega zavoda.
- b) Znanstvena monografija; avtorstvo monografije nadomešča 2 znanstvena članka.
- c) Poglavlje znanstvene monografije; avtorstvo prispevka nadomešča 1 članek.
- č) Objava v zborniku s področja humanistike in družboslovja; avtorstvo prispevka nadomešča 1 članek.
- d) Objava odprtodostopnih raziskovalnih podatkov v obliki podatkovnega članka, razen če je bil članek že upoštevan; avtorstvo prispevka nadomešča 1 članek.

2. Pedagoški dosežki:

- a) Učbenik ali poljudnoznanstvena monografija s terminološkimi slovarji; avtorstvo učbenika ali monografije nadomešča 2 znanstvena članka.
- b) Poglavlje učbenika; avtorstvo prispevka nadomešča 1 članek.
- c) Drugi pedagoški dosežki, ki jih visokošolski zavodi določijo v lastnih merilih za izvolitev v nazive, kot so:
 - javna objava cikla predavanj v trajanju najmanj 20 ur, pri čemer spletni cikel predavanj vsebuje tudi praktične izobraževalne vsebine, ki se uporabljajo v učnem procesu (npr. eksperiment, izseki iz prakse);
 - inovativno in dokumentirano oblikovanje pedagoškega načrta z uporabo e-izobraževanja (npr. učenje v množici, učna analitika, navidezna resničnost, mobilno učenje, resno igranje, oblikovalsko razmišljanje);
 - priprava novega študijskega programa oziroma predmeta v okviru programa, ki se izvaja najmanj 2 leti;
 - internacionalizacija učnega procesa pri pripravi mednarodnega študijskega programa oziroma sodelovanje pri pripravi skupnega študijskega programa, poučevanje tujih študentov v tujem jeziku ali priprava in vodenje evropskih in mednarodnih izobraževalnih projektov, v okviru katerih se je kandidat najmanj petkrat v zadnjih 3 letih udeležil mednarodnih usposabljanj, izobraževanj in srečanj.

Posamezni pedagoški dosežek nadomešča 1 znanstveni članek.

3. Vrhunski strokovni ali športni dosežki:

- a) Strokovna monografija; avtorstvo monografije nadomešča 2 znanstvena članka.
- b) Podeljeni patent (sorto, pasmo) s preizkusom; avtorstvo nadomešča 1 znanstveni članek.
- c) Poglavlje strokovne monografije; avtorstvo prispevka nadomešča 1 znanstveni članek.
- č) Prenos tehnologij; avtorstvo nadomešča 1 znanstveni članek.

d) Drugi strokovni dosežki, ki jih visokošolski zavodi lahko določijo v lastnih merilih za izvolitev v nazive, kot so:

- vodenje domačega ali tujega programa, ali projekta ARIS, ali drugega raziskovalnega, razvojnega ali akademsko relevantnega projekta primerljive kakovosti in velikosti, pri čemer relevantnost, primerljivost in kakovost opredeli visokošolski zavod sam;
- vsaj dveletno vodenje ustanove, katere dejavnost je povezana s področjem izvolitve v naziv;
- drugi strokovni dosežki s posameznega področja, ki jih kot take opredeli visokošolski zavod (npr. prenos znanja v prakso, uvedba nove klinične prakse, dosežek na zakonodajnem področju).

Posamezni strokovni ali športni dosežek nadomešča 1 znanstveni članek.

8. člen **(redni profesor za umetniško področje)**

Potrebni pogoji za izvolitev v naziva rednega profesorja za umetniško področje so:

- najmanj 10 mednarodno odmevnih del oziroma 10 vrhunskih umetniških dosežkov z javno predstavitvijo (od tega najmanj 5 od zadnje izvolitve v nižji naziv);
- izkazana mednarodna uveljavljenost umetniškega dela kandidata za izvolitev v naziv.

Izjemno umetniško delo z izrazito mednarodno odmevnostjo lahko kandidat nadomesti s 4 deli iz prve alineje prejšnjega odstavka tega člena.

9. člen **(izredni profesor in višji znanstveni sodelavec)**

Potrebni pogoji za izvolitev v naziva izrednega profesorja in višjega znanstvenega sodelavca so:

1. Najmanj 5 objavljenih člankov (od tega najmanj 3 od zadnje izvolitve v nižji naziv), pri katerih je kandidat za izvolitev v naziv prvi ali vodilni avtor; od tega morajo biti najmanj 3 članki objavljeni v revijah, indeksiranih v podatkovnih bazah SSCI, SCI, AHCI ali Scopus (za področje družboslovja in humanistike). Največ 1 članek je lahko kratek znanstveni prispevek.
2. Najmanj 1 članek mora biti objavljen v revijah, indeksiranih v podatkovnih bazah SSCI, SCI z IF ali Scopus s SNIP (za področje družboslovja in humanistike) v zgornjih treh četrtinah revij s področij po razvrstitvi podatkovnih baz WoS ali Scopus. Na posameznih področjih in disciplinah se kot objava v zgornjih treh četrtinah revij s področij po razvrstitvi WoS ali Scopus lahko upošteva tudi uvrstitev znotraj posamezne discipline, pri čemer se uvrstitev preračuna znotraj seznama revij, ki so uvrščene v to disciplino. Če se ista revija pojavlja na več področjih, se upošteva višja uvrstitev.

Kandidat lahko največ 2 članka iz 1. točke prvega odstavka tega člena, ki pa ne nadomeščata obveznih člankov, objavljenih v revijah, indeksiranih v podatkovnih bazah SSCI in SCI v AHCI ali Scopus, nadomesti z naslednjimi dosežki:

1. Drugi znanstveni dosežki:

- a) Članki, objavljeni v revijah ali na založniških platformah, uvrščeni na seznam revij ali bibliografskih baz, ki ga pripravi visokošolski zavod in potrdi senat visokošolskega zavoda.
- b) Znanstvena monografija; avtorstvo monografije nadomešča 2 znanstvena članka.
- c) Poglavlje znanstvene monografije; avtorstvo prispevka nadomešča 1 članek.
- č) Objava v zborniku s področja humanistike in družboslovja; avtorstvo prispevka nadomešča 1 članek.
- d) Objava odprto dostopnih raziskovalnih podatkov v obliki podatkovnega članka, razen če je bil članek že upoštevan; avtorstvo prispevka nadomešča 1 članek.

2. Pedagoški dosežki:

- a) Učbenik ali poljudnoznanstvena monografija s terminološkimi slovarji; avtorstvo učbenika ali monografije nadomešča 2 znanstvena članka.
- b) Poglavlje učbenika; avtorstvo prispevka nadomešča 1 članek.
- c) Drugi pedagoški dosežki, ki jih visokošolski zavodi določijo v lastnih merilih za izvolitev v nazive, kot so:
 - javna objava cikla predavanj v trajanju najmanj 20 ur, pri čemer spletni cikel predavanj vsebuje tudi praktične izobraževalne vsebine, ki se uporabljajo v učnem procesu (npr. eksperiment, izseki iz prakse);
 - inovativno in dokumentirano oblikovanje pedagoškega načrta z uporabo e-izobraževanja (npr. učenje v množici, učna analitika, navidezna resničnost, mobilno učenje, resno igranje, oblikovalsko razmišljanje);
 - priprava novega študijskega programa oziroma predmeta v okviru programa, ki se izvaja najmanj 2 leti;
 - internacionalizacija učnega procesa pri pripravi mednarodnega študijskega programa oziroma sodelovanje pri pripravi skupnega študijskega programa, poučevanje tujih študentov v tujem jeziku ali sodelovanje pri avtorstvu in vodenju evropskih in mednarodnih izobraževalnih projektov, v okviru katerih se je kandidat najmanj petkrat v zadnjih 3 letih udeležil mednarodnih usposabljanj, izobraževanj in srečanj.

Posamezni pedagoški dosežek nadomešča 1 znanstveni članek.

3. Vrhunski strokovni ali športni dosežki:

- a) Strokovna monografija; avtorstvo monografije nadomešča 2 znanstvena članka.
 - Podeljeni patent (sorto, pasmo) s preizkusom; avtorstvo nadomešča 1 znanstveni članek.
- b) Poglavlje strokovne monografije; avtorstvo prispevka nadomešča 1 znanstveni članek.
- c) Prenos tehnologij; avtorstvo nadomešča 1 znanstveni članek.
- č) Drugi strokovni dosežki, ki jih visokošolski zavodi lahko določijo v lastnih merilih za izvolitev v nazive, kot so:
 - vodenje domačega ali tujega programa, ali projekta ARIS, ali drugega raziskovalnega, razvojnega ali akademsko relevantnega projekta primerljive kakovosti in velikosti, pri čemer relevantnost, primerljivost in kakovost opredeli visokošolski zavod sam;
 - najmanj dveletno vodenje ustanove, katere dejavnost je povezana s področjem izvolitve v naziv;
 - drugi strokovni dosežki s posameznega področja, ki jih kot take opredeli visokošolski zavod (npr. prenos znanja v prakso, uvedba nove klinične prakse, dosežek na zakonodajnem področju).

Posamezni strokovni ali športni dosežek nadomešča 1 znanstveni članek.

10. člen
(izredni profesor za umetniško področje)

Potrebni pogoji za izvolitev v naziv izrednega profesorja za umetniško področje so:

- najmanj 5 mednarodno odmevnih del oziroma 5 vrhunskih umetniških dosežkov z javno predstavitvijo (od tega najmanj 3 od zadnje izvolitve v nižji naziv),
- izkazana mednarodna uveljavljenost umetniškega dela kandidata za izvolitev v naziv.

Izjemno umetniško delo z izrazito mednarodno odmevnostjo lahko kandidat nadomesti z 2 deli iz prve alineje prejšnjega odstavka tega člena.

11. člen
(docent in znanstveni sodelavec)

Potrebni pogoji za izvolitev v naziva docenta in znanstvenega sodelavca so najmanj 3 objavljeni članki, pri katerih je kandidat za izvolitev v naziv prvi ali vodilni avtor; od tega mora biti najmanj 1 članek objavljen v revijah, indeksiranih v podatkovnih bazah SSCI, SCI, AHCI ali Scopus (za področje družboslovja in humanistike). Kratek znanstveni prispevek se ne upošteva.

Za družboslovje in humanistko lahko kandidat največ 1 članek iz prejšnjega odstavka tega člena, ki pa ne nadomeščata obveznega članka, objavljenega v revijah, indeksiranih v SSCI in SCI v AHCI ali Scopusu, nadomesti z znanstveno monografijo ali delom znanstvene monografije.

12. člen
(docent za umetniško področje)

Potrebni pogoji za izvolitev v naziv docenta za umetniško področje so:

- najmanj 3 mednarodno odmevna dela oziroma tri vrhunski umetniški dosežki,
- izkazana mednarodna uveljavljenost umetniškega dela kandidata za izvolitev v naziv.

Izjemno umetniško delo z izrazito mednarodno odmevnostjo lahko kandidat nadomesti z 1 delom iz prve alineje prejšnjega odstavka tega člena.

IV. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

13. člen
(začetek veljavnosti in uporabe)

Z dnem začetka veljavnosti tega akta prenehajo veljati prejšnji Minimalni standardi za izvolitev v nazive (Uradni list RS, št. 95/10, 17/11, 91/20, 163/21 in 50/23), uporabljajo pa se še za vloge, vložene pred 1. januarjem 2025.

Ta akt začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporablja pa se od 1. januarja 2025.

Št. 0072-10/2010/83,

Ljubljana, dne 22. maja 2024

Dr. Boris Dular
predsednik sveta Nacionalne agencije Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu